

DENİZ TİCARETİ VE SİGORTA HUKUKU
FİNAL SINAVI SORULARI
(TEK NUMARALI ÖĞRENCİLER VE İKİNCİ ÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİ)

14.05.2018

SINAV SÜRESİ 1 SAAT 40 DAKİKADIR.
SORULARI SIRA İLE YANITLANDIRINIZ.
BAŞKA KÂĞIT VERİLMEZ.
BAŞARILAR DİLERİZ.

I. Bostancı-Adalar arasında yolcu taşımacılığı yapan İstanbul Gemi Siciline kayıtlı "Nevbahar" isimli yolcu teknesi üzerinde C Bankası lehine ipotek kurulmuştur. Gemi, Bostancı-Büyükkada seferi sırasında makine arızası sebebiyle sürüklenmeye başlayarak karaya oturmuş ve gemide ağır hasar meydana gelmiştir.

1. Yapılan incelemede geminin değerinin 400.000 TL; tamir masraflarının 350.000 TL tutarında olduğunun belirlenmesi durumunda Nevbahar gemisinin, gemi niteliğinin devam edip etmediğini açıklayınız. (10 puan)

TTK m. 933/1-b'ye göre, denize elverişsiz hale gelmiş bir gemi tamir giderleri geminin, eski ve yeni farkı gözetilmeksizin, önceki değerinin dörtte üçünü aşacaksa "tamire değmez gemi" sayılır. Bununla birlikte, bir geminin tamire değmez hale gelmesi gemi niteliğini ortadan kaldırmayacağından, tamir masrafları değerinin dörtte üçünü aşan "Nevbahar" gemisinin gemi niteliği devam etmektedir.

2. Geminin tekne sigortacısı S Sigorta Şirketi, "Nevbahar" gemisinde meydana gelen hasarı C Bankasına bildirdikten sonra, sigorta tazminatını geminin donatanına ödeyerek borcundan kurtulabilir mi? Açıklayınız. (5 puan)

Geminin maliki veya bir başkası tarafından malikin menfaatinin sigorta ettirilmiş olması halinde gemi ipoteği sigorta konusu hasarın meydana gelmesinden önce yapılmış olmak şartıyla sigorta tazminatını kapsar (TTK m. 1022/1). Sigorta tazminatı üzerinde ipotekli alacaklı hak sahibi olduğundan, hasar meydana geldiğinde sigortacı ipotekli alacaklının rızası olmadan geminin malikine ödeme yapamaz; ancak sigortacı veya sigorta ettiren kimse zararın meydana geldiğini ipotekli alacaklıya bildirmiş ve bu bildirimden itibaren iki haftalık bir süre içinde ipotekli alacaklı bir talepte bulunmamış ise sigortacı sigorta tazminatını gemi malikine ödeyerek borcundan kurtulabilir (TTK m. 1022/3). "Nevbahar" gemisi üzerindeki malik menfaatini sigorta etmiş olan S Sigorta Şirketi, hasarın meydana gelmiş olduğunu C Bankasına bildirdiğinden, bu bildirimden itibaren iki hafta geçmesi ve C Bankasının herhangi bir talepte bulunmamış olması halinde sigorta tazminatını geminin donatanına ödeyerek borcundan kurtulabilir.

3. Gemide meydana gelen hasarın tamir edilmesinden sonra donatanın gemiyi kişisel kullanımına tahsis etmesi ihtimalinde, geminin sicilden terkinin gerekir mi? Açıklayınız. (5 puan)

TTK m. 956 uyarınca, 935. maddenin ikinci fıkrasının (a) bendinde sayılan gemilerin gemi siciline tescili mümkündür. "Nevbahar" gemisi, donatanının kişisel kullanımına tahsis edilmiş olması halinde TTK m. 935/2-a bendi kapsamındaki gemilerden

olacağından; diğer bir ifadeyle sicile tescili yasak olmayan bir gemi niteliğinde olduğundan gemi sicilinden terkinin gerekmez.

II. Boşaltma sırası kendisine geldiğinde hareket manevralarını yapmaya başlayan “Atlas” gemisi, trafik ayırım kurallarına göre dar açılı bir rota belirlemesi gerekirken, kaptanın hatalı manevrası sonucunda tıbbi atık taşıyan “Charlotte” gemisine çok yakın bir mesafeden geçmiş ve “Charlotte” gemisinin savrulmasına neden olmuştur. “Charlotte” gemisi yan yatmış; gemideki tıbbi atıklar denize karışmış ve geminin kaptanı yaralanmıştır.

1. “Charlotte” gemisinin kaptanının yaralanmasından ve geminin yan yatması sebebiyle gemide meydana gelen hasardan kaynaklanan zararlardan kim, hangi hükümler uyarınca sorumludur? Kısaca açıklayınız. (10 puan)

“Atlas” gemisi fiilen “Charlotte” gemisine çarpmamış olsa da, gemi kaptanının trafik ayırım kurallarına göre bir manevrayı hatalı yapmasından dolayı “Charlotte” gemisine zarar vermiş olduğundan olayda kıyasen (vasıtalı) çatma söz konusudur. TTK m. 1286/2’ye göre kıyasen (vasıtalı) çatmaya, çatma hakkındaki hükümler uygulanır. “Atlas” gemisi kaptanının kusuru sonucunda zarar meydana geldiğinden tek taraflı kusurlu çatma söz konusudur (TTK m. 1288). Bu sebeple “Charlotte” gemisinin kaptanının yaralanmasından ve geminin yan yatması sebebiyle gemide meydana gelen hasardan kaynaklanan zararlardan “Atlas” gemisinin donatanı çatma hükümleri uyarınca sorumludur.

2. “Charlotte” gemisindeki tıbbi atıkların denize karışması sonucunda meydana gelen deniz kirlenmesinden kaynaklanan zararlardan geminin donatanı hangi hükümler uyarınca sorumlu tutulabilir? Donatanın sorumluluğunu sınırlandırma imkânı var mıdır? Kısaca açıklayınız. (10 puan)

“Charlotte” gemisi deniz ortamına karıştığında kirlenmeye sebep olacak zararlı maddeler taşıyan bir gemi olup, deniz kirlenmesinin sebebi denize tıbbi atıkların karışması olduğundan geminin donatanı deniz kirlenmesinden kaynaklanan zararlardan Deniz Kirlenmesi Kanunu uyarınca, zararın meydana gelmesinde kusuru bulunmasa da sorumlu olur (DKK m. 2, 3/1-d, 6/1 ve 23). DKK m. 7’de, deniz kirlenmesinden kaynaklanan sorumluluğun azamî miktarı konusunda Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşme hükümleri saklı tutulmuştur. Bu sebeple donatan, sorumluluğunu 1976 tarihli Londra Konvansiyonu hükümlerine göre sınırlandırma imkanına sahiptir.

III. B, 200 rulo haddelenmiş çelik sac yükünün “Francesca Melli” gemisinin 1 numaralı ambarında Derince Limanından Senegal’in Dakar Limanına taşınması hususunda A ile anlaşmıştır. Yük 25.04.2018 tarihinde gümrük işlemlerinin yapılması için Derince Limanı Gümrük Müdürlüğüne teslim edilmiş; gümrük işlemleri tamamlanan yük 28.04.2018 tarihinde “Francesca Melli” gemisine yüklenmeye başlamıştır. Geminin kaptanı tarafından düzenlenen konişmentoda “120.000 Amerikan Doları değerinde 200 rulo 6.400 ton haddelenmiş çelik sac yükü yüklendi” kaydı yer almaktadır. Varma limanında yükü teslim alan G, 30 rulo sacda paslanma olduğunu tespit etmiştir.

1. Varma limanında yapılan incelemede, yükteki paslanmanın sebebinin yükün gümrük antreposunda bekletildiği sırada meydana gelen şiddetli yağmur sırasında antrepo

tavanından sızan yağmur suyu olduğunun tespit edilmesi ihtimalinde, A paslanma sebebiyle meydana gelen zararlardan sorumlu tutulabilir mi? Açıklayınız. (5 puan)

TTK m. 1178/2'ye göre, taşıyan, eşyanın zıyaı veya hasarından yahut geç tesliminden doğan zararlardan, zıya, hasar veya teslimde gecikmenin, eşyanın taşıyanın hâkimiyetinde bulunduğu sırada meydana gelmiş olması şartıyla sorumludur. Yükleme limanında eşya yükleten veya onun adına veya hesabına hareket eden bir kişiden yahut yükleme limanında uygulanan kanun ve düzenlemeler uyarınca eşyanın taşınmak üzere kendilerine teslimi zorunlu makamlardan ya da üçüncü kişilerden taşıyan tarafından teslim alındığı anda taşıyanın hakimiyetine girmiş sayılır (TTK m. 1178/3). Olayda paslanmanın sebebi olan islanma, yük henüz gümrük işlemlerinin yapılması için teslimi zorunlu olan Derince Limanı Gümrük Müdürlüğü antreposunda bulunduğu sırada antrepoya yağmur suyunun sızması sonucunda meydana geldiğinden; diğer bir ifade ile zarara sebep olan olgu eşya taşıyanın hakimiyetinde iken meydana gelmediği için taşıyan paslanma sebebiyle meydana gelen zararlardan sorumlu tutulamaz.

2. A, yükteki paslanma sebebiyle kendisine dava açan G'ye karşı,

a. Geminin yolculuk sırasında üç gün boyunca şiddetli fırtınaya maruz kaldığını ve ambara su sızmasının sebebinin şiddetli fırtına olduğunu ileri sürerek sorumluluktan kurtulabilir mi? Açıklayınız. (5 puan)

TTK m. 1182/1-a uyarınca, zarar denizin veya geminin işletilmesine elverişli suların tehlikelerinden kaynaklanmışsa taşıyan kusursuz sayılır. Taşıyan, ambara su sızmasının sebebinin şiddetli fırtına olduğunu ileri sürerek sorumluluktan kurtulamaz; ancak zararın meydana gelmesinin anılan deniz tehlikesinden meydana gelmesinin muhtemel olduğunu ispatladığında paslanmaya sebep olan olgunun şiddetli fırtına olduğu yönünde taşıyan lehine bir sorumsuzluk karinesi doğar. Bu durumda yük ile ilgili, paslanmaya sebep olan olgunun şiddetli fırtına olmadığını, taşıyanın sorumlu olduğu bir olgunun paslanmaya sebep olduğunu ispatlayarak taşıyanı zarardan sorumlu tutabilir (TTK m. 1182/3).

b. Konişmentoda yükün değeri 120.000 Amerikan Doları olarak belirtilmesine rağmen, yükün gerçek değerinin 150.000 Amerikan Doları olduğunu; yükletenin navlunun düşük belirlenmesi için yükün değerini kasten yanlış beyan etmiş olduğunu ileri sürerek sorumluluktan kurtulabilir mi? Açıklayınız. (5 puan)

Yükletenin eşyanın cinsini veya değerini kasten gerçeğe aykırı bildirmesi halinde, taşıyan eşyanın uğradığı hasardan veya zıyadan kaynaklanan sorumluluktan kurtulur (TTK m. 1186/5). Olayda taşıyan, yükletenin navlunun düşük belirlenmesi için yükün değerini kasten yanlış beyan etmiş olduğunu ileri sürüp anılan mutlak sorumsuzluk sebebinden faydalanarak sorumluluktan kurtulabilir.

3. Yükün navlun sözleşmesinde belirlenen teslim tarihinden 15 gün sonra Dakar Limanına ulaşması halinde, taşıyan gecikmeden kaynaklanan zararlardan sorumluluğunun sınırlı olduğunu ileri sürebilir mi? Yanıtınız olumlu ise, taşıyanın sorumluluğunun üst sınırını belirtiniz. (5 puan)

Taşıyan, TTK m. 1186/6 gereğince gecikmeden kaynaklanan sorumluluğunun sınırlı olduğunu ileri sürebilir. Hükme göre, taşıyanın taşıma süresinin aşılmasından

kaynaklanan sorumluluğu geciken eşya için ödenecek navlunun iki buçuk katı ile sınırlıdır ve bu tutar navlun sözleşmesine göre ödenecek toplam navlun miktarından fazla olamaz.

IV. Emekli olduktan sonra Alanya'ya yerleşen Alman vatandaşı A, kişisel kullanımı için inşa ettirdiği Kailash isimli yata ilişkin olarak S Sigorta Şirketi ile tekne ve üçüncü kişilere karşı sorumluluk sigortası sözleşmelerini kurmuştur. A' nın yatının E' ye ait Violet isimli yat ile çarpışması sonucunda hem kendi yatında hem de E'nin yatında hasar meydana gelmiştir.

1. A, maliki olduğu yata ilişkin tekne sigortası sözleşmesini vatandaşı olduğu Almanya' da kurabilir mi? Sebebi? (10 puan)

Sigortacılık Kanunu m. 15/1'e göre, Türkiye'de yerleşik kişiler, Türkiye'deki sigortalanabilir menfaatlerini, Türkiye'de faaliyette bulunan sigorta şirketlerine ve Türkiye'de yaptırmak zorundadır. Bununla birlikte, gemilerin dış kredi ile satın alınmaları halinde, münhasıran dış kredi miktarı ile sınırlı olarak ve dış borç ödeninceye kadar; yurt dışından finansal kiralama yolu ile getirilmelerinde ise finansal kiralama sözleşmesi süresi ile sınırlı olarak yaptırılacak tekne sigortalarının yurt dışında yapılması mümkündür (SK m. 15/2-b ve c). Dolayısıyla A'nın maliki olduğu Kailash yatının tekne sigortası sözleşmesini Almanya'da kurması mümkün değildir.

2. a. Violet isimli yatın sahibi E' nin, zararın tazmini için S Sigorta Şirketine doğrudan başvuru imkânı var mıdır? S Sigorta Şirketinin yat sorumluluk sigortasının zorunlu olmadığı dolayısıyla doğrudan başvuru imkânının bulunmadığı yönündeki savunması haklı mıdır? Sebebi? (5 puan)

Violet isimli yatın sahibinin, uğradığı zararın A'nın kurduğu üçüncü kişilere karşı sorumluluk sigorta sözleşmesinde kararlaştırılan sigorta bedeline kadar olan kısmının tazmini için, poliçede aksi kararlaştırılmadıkça sorumluluk sigortası sözleşmesi bakımından geçerli olan zamanaşımı süresi içinde doğrudan sigortacıya başvuru hakkı vardır (TTK m. 1478). Zarar gören hem ihtiyari hem de zorunlu sorumluluk sigortalarında sorumluluk sigortacısına doğrudan başvuru hakkına sahip olduğundan, S Sigorta Şirketinin yat sorumluluk sigortasının zorunlu olmadığı, dolayısıyla E'nin doğrudan başvuru imkânının bulunmadığı yönündeki savunması haklı değildir.

- b. E'nin sigorta şirketine karşı alacağı hangi süre içerisinde zamanaşımına uğrar? Sürelerin başlangıç anını da belirterek açıklayınız. (5 puan)

Zarar gören, sorumluluk sigortacısına karşı doğrudan dava hakkını sigorta sözleşmesi için geçerli zamanaşımı süresi içinde kullanabilir (TTK m. 1478). Sorumluluk sigortalarında zamanaşımı süresi TTK m. 1420 ve 1482 hükümlerine tabidir. Bu hükümlere göre, alacağın muaccel olduğu tarihten itibaren iki yıl ve sigorta konusu olaydan itibaren on yılın geçmesi ile sigortacıya yöneltilecek talepler zamanaşımına uğrar.

3. A' nın Almanya'dan tatil için gelen oğlu ve torunlarının kendisini ziyaret ettikleri sırada, 5 ve 7 yaşlarındaki torunlarının oyun oynarken teknede yangın çıkmasına yol açmaları ihtimalinde;
 - a. A' nın rizikonun gerçekleştiğini 10 gün sonra ihbar etmesi ve tekne parça değişimi için yurt dışından verilen siparişin kur artışı dolayısıyla 12.000 TL arttığı

varsayımında; bu durumun sigortacının ödeyeceği tutara etkisi olur mu? Kısaca açıklayınız. (10 puan)

Sigorta ettiren, rizikonun gerçekleştiğini öğrenince durumu gecikmeksizin sigortacıya bildirmekle yükümlüdür (TTK m. 1446/1). A'nın olaydan 10 gün sonra ihbarda bulunması, rizikonun gerçekleştiğini ihbar görevini ihlal ettiğini gösterir. TTK m. 1446/2'ye göre, rizikonun gerçekleştiğine ilişkin bildirim geç yapılması ödenecek tazminatta artışa neden olmuşsa, kusurun ağırlığına göre tazminattan indirim yapılabilir. Olayda A'nın geç bildirim sebebiyle ödenecek tazminatta 12.000 TL'lik bir artış olduğundan, S Sigorta Şirketi A'nın geç bildirimdeki kusurunun ağırlığına göre tazminattan indirim yapabilir.

- b.** Meydana gelen zararı tazmin eden S sigorta şirketi, A' nın oğlu O' ya rücu edebilir mi? Sebebi? (10 puan)

Sigortacı, geçerli bir sigorta sözleşmesi kapsamında sigorta tazminatını ödediğinde, rizikonun gerçekleşmesi sebebiyle meydana gelen zararlar için sigorta ettiren üçüncü bir kişiye karşı herhangi bir hukuki sebebe dayalı olarak tazminat talep etme hakkına sahip ise bu hak sigortacının ödediği tazminat oranında sigortacıya geçer (TTK m. 1472). Olayda 5 ve 7 yaşlarındaki torunların babası O, TMK m. 369 uyarınca ev başkanı sıfatıyla ev halkından olan küçüklerin verdikleri zarardan sorumlu olduğundan ve O ile babası A arasında ekonomik bir birliktelik olmadığından S Sigorta Şirketi meydana gelen zararı tazmin ettikten sonra halefiyet gereği O'ya rücu edebilir.